

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Ungdomsvers, Fjerde afdeling (1871-1872)

Citation: Brandes, Georg: "Ungdomsvers, Fjerde afdeling (1871-1872)", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 364. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes12tom-shoot-workid56761/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

FJERDE AFDELING

(1871—1872)

MALGRE TOUT

Den skønne blonde Lykke,
der aldrig kan staa stille,
engang mens han var lille,
blidt tager ved hans Haar
for ham et Kys at trykke
paa Panden, som han staar.
Han saa sig rundt, forsvunden var hin Kvinde i det Fjerne;
men Kysset blev og brændte, blev til Tro paa hans Stjerne,
og stod han for en Skranke, hvor om trøstig Trods det gjaldt,
hans unge Hjerte banked, og han mumlede: Trods Alt!

Hin Tro brast ufortøvet
i Kampens haarde Skæbne.
Han voved knap sig væbne,
han ingen Lanse svang,
saa, herte dybt bedrøvet
Dystløb og Vaabenklang.
Men stod han for en Skranke, hvor Ærens Fane flammed,
sit Mismod og sin Frygt dog af Sjælen ud han skammed,
ja saa han Nederlaget som Vished overalt,
med sammenbidte Tænder han mumlede: Trods Alt!

Det var hint Kys, hvis Lue
gød Ild i Knægtens Aarer.
Han følte, de var Daarer,
som veg fra Kampens Vej,
selv lod han ej sig kue,
men vidste Grunden ej.
Og Lykken blev, blev Ungdom; naar hun selv ham vendte Ryggen,
var Soleu, Skoven, Barnet tusind Bud paa Bud fra Lykken.
Den muntre Tjilid vokste, hver Barrikade faldt.
Med Storm han den tog, og hans Feltraab var: Trods Alt!

Af Trolde smaa belejret
han ligger nu for Tiden,
Medgang har han liden,
af Medynk mer end nok,
dog fik ham ej besejret
én Gang saa stor en Flok.
O medynksfulde Sjæle! For Jer var dette Tegnet
til Klynken og til Tungsind, som snart i Slaphed segned.
Men i *hans* Hjerter jubler en Almagt, Manddom kaldt;
dens Lyst er det at trodse og dens Feltraab er: Trods Alt!

Hospitalet i Rom 1871

TIL HENRIK IBSEN

Hvad det gælder er Menneskehoodens Revolvering,
og der skal De være en af dem, som gaar i Spidsen.

Henrik Ibsen (20. December 1870)

Ja, jeg var ung, da jeg efter en lang
pinlig og trøstløs Tvivlen og Vaklen
modtog af Aanderne endelig Faklen,
der for bestandig vil lede min Gang.
Klart da jeg saa ved dens straalende Flamme:
Magter der baste
Forskning og Tanke,
Magter, der kaste
for Frihed Skranke,
dem vil al Løgnens Forbandelse ramme,
Sandhed og Frihed er Et og det Samme.

«Alle maa høre det. Tal til Enhver!»
Saadau, o henfarne Store! I mane,
Sandhedens aldrig besejrede Fane,
straks, blot den løftes, vil samle en Hær. —

Drøm af et Barn, henvejret itide!

Fordom trues,
 og Masserne flokkes;
 men Sandhed knes —
 slet Ingen rokkes.
 Snart var de talte, som stod ved min Side,
 ene jeg første Gang maatte stride.

Det blev bestandig den Bistand, jeg fandt.
 Huggene skarpere faldt, da jeg ægged
 stedse paany, og da Ingen mig dækked;
 Frænder gav Lempe-Raad, Venner forsvandt.
 Fostbroderskab! ak din Tid er forgangen.

Saa blev jeg hærdet,
 saa blev en Mand jeg.
 Slaa uforfærdet,
 skønt ensom, kan jeg.
 Ofte jeg spejded dog ud over Vangen;
 efter en Stridsven levede Trangen.

Broder! jeg fandt dig. Hvad gør det mig vel,
 at du en Høvidsmand er uden Lige,
 mens jeg blev skabt til som Væbner at krige,
 sammen vi høre med hele vor Sjæl.

Ja, vi til Oprør vil Aanderne kalde!

Dristigt at rive
 ud dem af Døsen,
 beaande, belive
 være vort Løsen.

Er det end mørkt, det skal lyse for Alle.
 Broder! Engang ville Taagerne falde.

Hospitalet i Rom,
 Natten mellem 9. og 10. Januar 1871

ROSER HAR HAN KNÆKKET

Roser har han knækket
og Torne har han brudt,
Kransen har han kastet, neppe flettet,
Ørne har han stækket
og Duer har han skudt,
Kvinder har han favnet, flyet, forgættet.

Men En, der er, hvis Billed ham forfølger

Vel fem hundred Mile
mellem dem er lagt,
dog bestandig naaer ham hendes Stemm
«Dræbt er Søvn og Hvile,
Dødens Kalk mig rakt,
Den, du elsked, saa du kunde glemme.»

Ti, ramte Fugle synge ikke mere!

Salte, stride Tearer!
Stumme Poesi!
Kvindegraad ham i hans Hjerte skærer.

Trolddom lig den daarer,
lokker taus ham i
fine Garn, der dybt tilblods ham snærer.

Nej, brudte Stængier blomstre ikke mere!

Roser har han knækket,
ak! at han dem brød,
Duer dræbt, hvi maatte han dem jage!
Selv de Længslen vækked,
ung dens Bud han lød.
Derfor døver han den fjerne Klage:

Forbi, forbi og frem! Se ej tilbage!

NORDBOEN I ROM

I vil vide min Elskedes Navn?
Det er Bjergenes Blomst, omplantet til Rom;
ud sprang den, dengang jeg kom.
O Bjergblomst, hvil ved mit Bryst!
Dine Kys, dine Kys er søde.
Over din Læbe den røde
glider ren Cithermusik i din Røst.

I vil vide min Elskedes Navn?
Det er Enfold og Latter, Sundhed og Sjæl.
Fint blege Damer, Farvell
Jeg er ked af de smægtende Suk
og de meget sigende Blikke,
hun savned og smægtede ikke,
nej, jeg kom, jeg var ung, hun var smuk.

De vil vide dit Navn, spørge ud
om vort Bryllup. For Vidner var ikke der Brug;
vort Bryllup er holdt, men i Smug.
Stille Bryllup det var, o min Brud!
Du tav; Præsten hviskede næsten;
men du skriftede smukt inden Fæsten
og åk Absolutionen forud.

FINIS

Saa skal jeg da surres til Pælen igen,
af en skinhellig Pøbel begloes og betragtes,
og mit Hjerte skal smides for Hundene hen,
og mit Navn skal flaaes, og min Stolthed skal slagtes.
Det er endt. Jeg skal hjem. O mit Fristed, Farvel!
Luft, du klare, hav Tak! Tak, Italiens Kvinder,
som med Skønhed beriged og fyldte min Sjæl!
Og I Marmorpaladser med lysende Tinder!
Det er endt. Jeg skal rejse. Farvel! Farvel!

Ak, I spørge, I Solbørn, hvorhen jeg vil gaa.
Spørger ej! Der er mørkt, der er trist, hvor jeg fødtes.
Her min Vej med Granatrosens Flammehøst strødtes,
hst er Vejen moradsig og Himmelen graa.
Ingen Sejler og dejlige Statuer staa,
ingen glødende Tavle fik Liv der i Landet,
og et Menneskeliv helt forkroblet I saa
i forknyttet Fordømmelse sive i Sandet,
ifald Eders Blikke saa vidt kunde naa.

Et mig trøster, et Forsæt: Jeg giver mig ej.
Var en Gabestok sikker — i Trods har jeg levet,
og Intet af hvad jeg har villet, har skrevet.
har tænkt og har elsket, fornegtede jeg.
Jeg er svag, lad saa være, jeg véd, hvad jeg vil.
Jeg er tomhændet, sandt! men jeg har mine Hænder.
Og bebrejder mig ej, at jeg er lutter Ild!
Højest nødigt det gøres, at saadan jeg brænder:
Hin Is skal *jeg* smelte, saa Ild maa der til.

Marcuspladsen. 7. Juli 1871

TIL MARLA

O rene Jomfru, tro ham ikke kold,
den tungtalvorlige, hvis mørke Bane
din Vej, saa lys som Stjerneskuddets, krydsed
en enkelt Dag. Vi mødtes, og min Sjæl
bevarer dybt Erindringen om Glimtet.

Tit har jeg lukket mine Øjne til,
kaldt Mindet frem og hentet Dagens Lys
af din Erindring op. Men vid, mit Hjerte
er Sorgens mørke Hus, og Storme fare
igennem Dør og Vindu. Intet Lys
med slikt et blidt og stille Skær kan bræude
ret længe der. Kun Lidenskabens Fakler
formaa at holde Stormen ud. De vifte,
de røde Fakler, Viljens, Frihedskampens;
og Tankestridens stærke Brande gnistre.
Helt sære Skygger kaste de omkring sig.
Men, rene Jomfru! tro ham ikke kold!

DEN VILDE JAGT

— — —
Saa stormfuldt er mit Hjerte, og min Kummer er saa stor,
at det er mig, som maatte jeg gaa
af Huset ud langs Vejen, og hver og en jeg saa
bede om et trøstende Ord.

Den vilde Jagt er lukket i mit arme Hjerte ind,
den tuder i mit Indre sit *Afsted!*

Det gale Kobbøl halsler, og Fanfaren river med —
Hold paa mig, Broder, grib mig, grib og bind!

1871

UVEJR

Det var i Uvejr, at vi fandt hinanden.
I Storm og Skibbrud hun til mig sig klamred.
Da Havet fraaded og da Stormen jamred,
jeg hende greb og svømmed ind til Stranden.
I Kamp og Fare, mens mit Hjerte hamred,
som tændt af Lyn, der faldt, min Elskov fødtes.
Saa mørk var Himlen, dengang først vi mødtes.
I Fare saa jeg hende først, i Farer,
i Smertens Luer har vor Elskov levet.
Mon det er Ilden, som dens Liv bevarer?
Sortlokkede, min Fyigje er du blevet.
For mig til Daad og Kamp og Kval at vie
dit Navn blev ind i mine Sijerner skrevet.
Ud af min Kurs de Stjerner har mig drevet,
og Storm og Uvejr atter Skibet tumle,
mit Sejl, mit sidste Haab, er sønderrevet,
og Havet aabner sig, det rædsomtskumle.

1871

KORNMOD

Du sagde: «Vil den Uro paa din Pande,
den Sitren over Brynet aldrig glattes?
Er dette Præg, som af din Ungdom sattes,
min Elskte, paa dit Aasyn, da det sande?»

Vil det af Fredens Klarhed ej erstattes?
Kan Manddomsaldren ikke overmande
den Blussen op og Gnistren som af Brande?
Skal Modenhedens bedste Frugt da fattes? —

Sig, Elskte, gik du ud i Aftes silde?
I Juliklarhed Himlen ren sig hvælved,
mens uafbrudt med Lyn i Lyn den skælved.

Luften var varm og alle Stjerner milde;
ej Larm, ej Lyd, skønt Lyn omskælved Kloden.
Naar Kornmod glimter, da er Sæden moden.

SPILDT

Spildt da al min Stræben var.
Al min Grublen, al min Møje
østes i et bundløst Kar.
Hendes Vilje er et Vrag,
hendes Hjerne sløv og svag.
Efter hvert et Skridt den Svage
atter gør et Skridt tilbage.

Nej, o nej! jeg vil det ikke.
Hun skal vækkes, hun skal styrkes;
Mod hun Dag for Dag skal drikke.
Hver en Spire til det Bedre
solbestraales skal og dyrkes.
Engang, éngang Lysets Kraft maa
sejre over dette Mørkes.

TERNINGKAST

Åk! jeg har sat mit Liv paa denne Terning.
I Smægten tæres hen min Kraft; i Savn
og Sorg forraader jeg min store Gerning,
min Sag, mit Navn.

Er Spillet tabt? Er hendes Sjæl umyndig?
Er hendes Aand saa tam og kvindeblød,
som hun er skøn og lokkende og yndig
og undersød?

Rul, Terning, rul! Men hvad du end mig melder,
en smerteblandet Fryd hvad eller Drab
af Haab og Lykke, skynd dig! Enten — Eller!
Sejr eller Tab!

K A L A

Mig fængsied aldrig mild Adagio-Klang,
jeg elsker Krigsmusikens heftige Takt
og Hymnens Kor og Kampsigualets
Tilraab: Formér Eders Bataljoner!

Det korte Ords ubøjeligt faste Bud,
saa skarpt som Staal, der kløver en Pandebrask,
den faste Form af Barm og Aasyn.
Legem og Sjæl, det er sligt, jeg elsker.

Se rundt omkring os: Flad er den Mark, du ser.
I Slud og Blæst og Kulde sygner vor Dag;
og daarligt er det Liv, her føres,
Sumpenes Liv, hvor Frøer kvække.

Ej Glemmigej begærer mit Hjerte da.
Ved Mosens Rand den vokser i tusindvis.
Men højt jeg elsker Kalaplantens
ensomme Blomst med dens strenge Alvor.

Eet Blad, een Tanke! ren som en Kvindesjæl.
der for mit Øje tegner sig stolt og klar
mod Livets stygge, mørke Baggrund,
enfold, fordi den er lutter Skønhed.

En saadan Skønhed — den er et Guddomspant
fra Himlen selv. Som den, der i Havsnød stedt
med Et ser Land, saadan ved Synet
jubler mit Hjerte: Der gives Lykke.

Der gives Lykke; thi der er Skønhed til.
Kun En, hvis rene Blik med saa fuld Foragt
paa Krybet falder, at det skamfuldt
hvisler afsted — og jeg øjner Maalet.

Jeg ser den for mig, Sejrens duftende Krans,
jeg hører Krigsmusikens heftige Takt,
og selv jeg giver Kampsignalet.
Fremad! Valkyrjer i Luften vinke.